

EUROPEES DIGEST – INTERNATIONAAL DIGEST

APRIL-JUNI 2021

DOOR | ANGELINA ATANASOVA* en DENIS BOUGET**

* Onderzoekscentrum Sociaal Europa (OSE)

** Nantes Universit , LEMNA, Frankrijk en vrijwillig medewerker OSE

INLEIDING¹

Tijdens het tweede kwartaal (april-juni) van 2021 heeft het Portugese voorzitterschap van de Raad van de EU (hierna “het voorzitterschap” genoemd) zijn werkzaamheden met betrekking tot de sociale agenda voortgezet, zoals uiteengezet tijdens de sociale top van Porto op 7 mei 2021. Enkele van de belangrijkste initiatieven van het voorzitterschap waren gericht op de hervatting van de onderhandelingen met het Europees Parlement over de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, de voorstellen van het voorzitterschap voor flexibiliteit inzake de richtlijn betreffende toereikende minimumlonen, evenals de invoering van een Europese kindergarantie (*child guarantee*). Het voorzitterschap heeft zich er voorts toe verbonden steun te verlenen aan de visies van de sociale partners over de manier waarop, naast het bruto binnenlands product (bbp), indicatoren kunnen worden ontwikkeld en een beter inzicht kan worden verkregen in het welzijn van burgers. *Last but not least* werd de kwestie van de dekking van collectieve onderhandelingen in een context, waarin atypische overeenkomsten en digitale platformen toenemen, hoger op de politieke agenda geplaatst. Een andere belangrijke gebeurtenis in deze periode was de oprichting van het Europees platform voor de bestrijding van dakloosheid, zoals voorzien in het actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten.

Daarnaast werden inspanningen geleverd om vooruitgang te boeken in het gendergelijkheidsbeleid op EU-niveau. Het voorzitterschap heeft niet alleen het recente voorstel voor een richtlijn tot vaststelling van Europese normen voor beloningstransparantie op de politieke agenda geplaatst, maar ook de richtlijn “vrouwen in raden van bestuur”. De Europese ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben ook conclusies aangenomen over de gevolgen van de COVID-19-pandemie voor gendergelijkheid. Ondanks enkele negatieve ontwikkelingen op het gebied van gendergelijkheid op nationaal niveau, was het in mei 2021 tien jaar geleden dat het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen (de Istanbul-Conventionie) voor ondertekening werd opengesteld. Voorts heeft het Europees Parlement, naar aanleiding van het recente verbod op abortus in Polen, een verslag goedgekeurd waarin wordt opgeroepen tot de bescherming van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in de EU; het Parlement heeft de lidstaten ook

(1) Europees Digest - Internationaal Digest, april-juni 2021 is gebaseerd op een selectie van de dagelijkse nieuwsmonitoring van het *Europe Daily Bulletin* in 2021.

opgeroepen abortus uit het strafrecht te halen en de belemmeringen en moeilijkheden weg te nemen waarmee veel vrouwen in de EU nog steeds worden geconfronteerd wanneer zij toegang tot abortus willen krijgen.

Enkele andere belangrijke ontwikkelingen in dit kwartaal waren de lancering van de nieuwe tienjarenstrategie van de EU voor de rechten van personen met een handicap. In het kader van de Europese strategie voor gelijkheid van lhbtqi'ers² heeft de Europese Commissie ook een effectbeoordeling bekendgemaakt over een toekomstig wetgevingsinitiatief om de erkenning van ouderschap in de EU27 te waarborgen. Helaas is de crisis van de rechtsstaat nog verscherpt. De advocaten-generaal en de rechters van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU) hebben verscheidene adviezen en arresten uitgebracht over de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in Polen.³ Positief is dat het Europees Openbaar Ministerie (EOM) werd opgericht, onder leiding van de Europese hoofdaanklager Laura Kövesi.

Dit kwartaal werd ook enige vooruitgang geboekt met de wetgeving inzake klimaat en de groene transitie. Het Europees Parlement heeft zijn standpunt bepaald betreffende de herziening van de EU-verordening ter verbetering van de rechtstoegang van de burger inzake milieuaangelegenheden, in overeenstemming met het internationale Verdrag van Aarhus. Frans Timmermans, uitvoerend vicevoorzitter van de Europese Commissie en belast met de Europese *Green Deal* (EGD), heeft beloofd dat als huishoudens worden geconfronteerd met stijgende kosten ingevolge de mogelijke invoering van een emissiehandelssysteem (ETS) voor de wegvervoer- en bouwsector, de Europese Commissie ervoor zal zorgen dat er een "sociaal fonds voor klimaatactie" komt. Het Europees Parlement heeft de interimovereenkomst over de klimaatwet die met de Raad is bereikt, formeel goedgekeurd. Een van de hoofddoelstellingen van de EGD is de EU-doelstelling om in 2050 klimaatneutraal te zijn, in EU-wetgeving vast te leggen. De overeenkomst werd in haar huidige vorm niet gunstig onthaald door de Groenen/Vrije Europese Alliantie van de Linkse Fractie (GUE/NGL), die met name het streefcijfer voor 2030 aan de kaak stelde, dat volgens hen te laag is om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 2°C, en indien mogelijk tot 1,5°C, zoals in de Overeenkomst van Parijs is bepaald.

In het algemeen zijn de activiteiten van de EU tijdens het tweede kwartaal van 2021 in het teken blijven staan van de algemene bezorgdheid over de COVID-19-pandemie. Na een kleine toename in april 2021 is het aantal besmettingen en sterfgevallen in mei en juni 2021 sterk gedaald. Tegelijkertijd werden overal in de EU zeer actief vaccinatiecampagnes georganiseerd, ondanks enige weerstand.⁴

(2) Lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender, interseksueel en queer.

(3) Gevoegde zaken C-748 tot en met 754/19, Zaak C-791/19.

(4) Op 8 april 2021 heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geoordeeld dat een vaccinatieplicht gerechtvaardigd is door "legitieme doelstellingen van bescherming van de gezondheid en de rechten van anderen".

1. ALGEMEEN BELEID VAN DE EUROPESE UNIE

1.1. MONETAIR EN FINANCIËEL BELEID

Volgens Eurostat⁵ is de inflatie toegenomen: het jaarlijkse inflatiepercentage⁶ in de EU bedroeg in april 2021 2,0%, tegenover 1,7% in maart⁷, met grote verschillen tussen de landen, van -1,1% in Griekenland tot 2,3% in Luxemburg. Het overheidstekort en de overheidsschuld zijn in 2020 aanzienlijk gestegen ten opzichte van 2019 als gevolg van de noodmaatregelen ter bestrijding van de COVID-19-pandemie. De verhouding tussen het overheidstekort en het bbp is gestegen van 0,5% tot 6,9%. De verhouding tussen de overheidsschuld en het bbp is in dezelfde periode gestegen van 77,5% tot 90,7% in de EU.⁸ Ondanks de stijgende inflatie en de toenemende tekorten op de nationale begrotingen heeft de Europese Centrale Bank (ECB) op 10 juni 2021⁹ beslist haar accommoderende monetaire beleidskoers te bevestigen: de Raad van Bestuur “zal de netto-aankopen van activa krachtens het pandemie-noodaankoopprogramma (*pandemic emergency purchase programme* – PEPP), met een totaalbedrag van 1.850 miljard EUR, ten minste tot het einde van maart 2022 blijven uitvoeren en in ieder geval totdat hij van oordeel is dat de crisisfase van het coronavirus voorbij is”.¹⁰

Op 24 juni 2021 heeft het Europees Parlement de met de Raad van de EU bereikte overeenkomst over de verordening tot vaststelling van de leenfaciliteit voor de overheidssector – de derde pijler van het mechanisme voor een rechtvaardige transitie (Just Transition Mechanism, JTM) – aangenomen.¹¹ De faciliteit beoogt investeringen te ondersteunen die door overheidsinstanties worden gedaan in de gebieden die het zwaarst door de klimaattransitie worden getroffen, in overeenstemming met de territoriale plannen voor een rechtvaardige transitie. Het is de bedoeling om in de periode 2021-2027 tussen 25 en 30 miljard EUR aan overheidsinvesteringen beschikbaar te stellen. Zoals door de Commissie is gepland, zal de faciliteit bestaan uit 1,525 miljard EUR aan subsidies uit de EU-begroting en 10 miljard EUR aan leningen van de Europese Investeringsbank (EIB). De faciliteit moet ook “in overeenstemming zijn” met het beginsel van “geen ernstige afbreuk doen” aan het milieu en het klimaat.

1.2. DE RECHTSSTAAT IN DE EUROPESE UNIE

De controverse over de eerbiediging van de rechtsstaat is toegenomen in het tweede kwartaal van 2021, vooral met betrekking tot de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht in Polen en Hongarije, en de naleving van de voorrang van het EU-recht.

(5) Eurostat: Bureau voor de Statistiek van de Europese Unie (Eurostat).

(6) <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2021/html/ecb.mp210610-b4d5381df0.nl.html>.

(7) <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/11563095/2-19052021-AP-EN.pdf/>.

(8) <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/11563047/2-22042021-AP-EN.pdf/>.

(9) <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2021/html/ecb.mp210610-b4d5381df0.nl.html>.

(10) Op 9 juni 2021 heeft de Europese Commissie een inbreukprocedure tegen Duitsland ingeleid wegens schending van het grondbeginsel van de voorrang van het EU-recht, meer dan een jaar nadat het Duitse Grondwettelijk Hof een arrest van het HvJ-EU had aangevochten waarbij de “kwantitatieve versoepeling” van de grootschalige terugkoop van openbare effecten werd bekrachtigd, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/inf_21_2743.

(11) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0311_NL.html.

Op 6 mei 2021 heeft advocaat-generaal Evgeni Tanchev¹² betoogd dat de Poolse wetgeving inzake een tuchtregeling voor rechters in strijd is met het recht van de Europese Unie (zaak C-791/19)¹³. De bestaande regeling garandeert de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de tuchtkamer niet, die uitsluitend is samengesteld uit rechters die door de nationale raad voor de rechtspraak zijn gekozen. Op 20 mei 2021 heeft advocaat-generaal Michal Bobek in een andere zaak voor het HvJ-EU verklaard dat de Poolse wetgeving, die de minister van Justitie discretionaire bevoegdheid verleent om rechters bij hogere rechterlijke instanties te detacheren, de onafhankelijkheid van de Poolse rechterlijke macht niet waarborgt¹⁴ en in strijd is met het Verdrag betreffende de Europese Unie (gevoegde zaken C-748 tot en met 754/19). Later, op 29 juni 2021, heeft ook het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) Polen veroordeeld wegens een gebrek aan rechterlijke onafhankelijkheid. Deze keer ging het om het ontslag van twee rechters in Polen zonder reden en zonder mogelijkheid van beroep. Eerder, in een uitspraak van de Kamer van 7 mei 2021, heeft het EHRM Polen veroordeeld voor het schenden van het recht op “een bij wet ingestelde rechterlijke instantie”.

Op 3 juni 2021 heeft het HvJ-EU het beroep verworpen van de Hongaarse autoriteiten tegen de resolutie van het Europees Parlement¹⁵ waarin de Raad van de EU werd opgeroepen te constateren dat er duidelijk gevaar bestaat voor schending van 18 fundamentele Europese waarden in Hongarije (zaak C-650/18)¹⁶.

Op 9 juni 2021 heeft de Europese Commissie een inbreukprocedure tegen Duitsland ingeleid wegens schending van het grondbeginsel van de voorrang van het EU-recht. Dit gebeurde nadat het Duitse Grondwettelijk Hof een arrest van het HvJ-EU had aangevochten waarbij de kwantitatieve versoepeling (PSPP) van de grootschalige terugkoop van openbare effecten wettig werd verklaard. Volgens de woordvoerder Justitie van de Europese Commissie is dit beginsel geschonden door het arrest van het Hof van Karlsruhe. In het arrest van het Duitse Grondwettelijk Hof werd het arrest van het HvJ-EU het arrest van het HvJ-EU *ultra vires* verklaard. Door dit precedent ontstond de vrees dat dit mogelijk negatieve gevolgen zou hebben voor de toekomstige rechtspraak van het Hof van Karlsruhe zelf, en voor de hoogste rechterlijke instanties van andere lidstaten, met name in landen die kampen met problemen op het gebied van de rechtsstaat. Het Duitse arrest werd door verscheidene Poolse en Hongaarse

(12) <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=240848&text=&dir=&doclang=NL&part=1&occ=first&mode=DOC&pageIndex=0&cid=54875>.

(13) Begin 2020 heeft de Europese Commissie een zaak ingeleid tegen Polen wegens niet-nakoming van haar verplichtingen.

(14) <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=241483&pageIndex=0&doclang=NL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1330973>.

(15) <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=242030&pageIndex=0&doclang=NL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=55587>.

(16) In september 2018 hebben leden van het Europees Parlement de bestreden resolutie aangenomen, wat heeft geleid tot de inleiding van een procedure over de eerbiediging van de rechtsstaat in Hongarije, op grond van artikel 7 van het EU-Verdrag.

leiders toegejuicht als een voorbeeld van grenzen die werden gesteld aan de invloed van de EU bij nationale aangelegenheden.¹⁷

2. SOCIAAL BELEID VAN DE EUROPESE UNIE

De Europese sociale top in Porto op 7-8 mei 2021 bood alle instellingen en sociale partners de gelegenheid om nieuwe Europese beleidsmaatregelen inzake sociale bescherming te bespreken. In dit verband hebben de Europese sociale partners (EVV, *BusinessEurope*, *SIG Europe* en *SMEUnited*) op 7 mei 2021¹⁸ hun visie gegeven op de ontwikkeling van indicatoren om het bbp aan te vullen en het *welzijn* van burgers beter te bevorderen. Zij stelden een breder “sociaal scorebord” voor dat “verder gaat dan het bbp”¹⁹ en drie pijlers (economisch, sociaal en milieu) omvat. Zij stelden ook voor om indicatoren inzake “kwaliteit van de groei” te meten, waaronder de kwaliteit van de openbare gezondheidszorg en onderwijsdiensten.²⁰

In dezelfde geest heeft de eurocommissaris voor Werkgelegenheid en Sociale Rechten, Nicolas Schmit, op 17 mei 2021 een aantal wijzigingen voorgesteld²¹ om het Europese optreden op sociaal gebied te verbeteren: bijvoorbeeld een wijziging van stemming bij unanimité naar stemming bij gekwalificeerde meerderheid²². Voorts was de commissaris van mening dat “er een groeiende vraag is naar een sociaal protocol om de gelijkwaardigheid van sociale rechten met economische rechten vast te stellen”. Dit was vooral het geval na enkele prominente arresten van het HvJ-EU, zoals het Viking-arrest (C-438/05) en het Laval-arrest (C-341/05).

Er werden belangrijke voorstellen ingediend en belangrijke beslissingen genomen op het gebied van sociaal beleid. Zo werd, rechtstreeks gekoppeld aan veranderingen op de arbeidsmarkt (mobiliteit, digitale wereld), een interinstitutionele overeenkomst bereikt over het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering voor ontslagen werknemers. De onderhandelingen over het Europees toereikend minimumloon leidden echter tot grote meningsverschillen tussen de lidstaten en er werd bezorgdheid geuit over de nadelige sociale gevolgen van de toename van digitaal werk en over het recht om daarbij offline te zijn. Het SURE-instrument werd nog steeds gebruikt om de sociale gevolgen van de COVID-19-pandemie op te vangen, terwijl de Europese Arbeidsautoriteit via de bewustmakingscampagne “Rechten voor alle seizoenen” de aandacht vestigde op de arbeidsomstandigheden van seizoenarbeiders die in de EU werkzaam zijn. Tegelijkertijd werd vooruitgang geboekt met betrekking tot het proces

(17) <https://www.theguardian.com/world/2021/jun/09/eu-launches-legal-case-against-germany-over-alleged-breach-of-eu-law-primacy-principle>.

(18) <https://est.etuc.org/wp-content/uploads/2021/05/FINAL-BEYOND-GDP-SOCIAL-PARTNERS-EU.pdf>.

(19) Zie ook de conferentie van het European Trade Union Institute (ETUI).

(20) Zie ook de ETUI-ETUC-conferentie “Naar een nieuwe sociaal-ecologische overeenkomst”, 3-5 februari 2021.

(21) Europe Daily Bulletin, nr. 12720, 18 mei 2021.

(22) Ook de secretaris-generaal van het ETUI, Luca Visentini, heeft op 28 juni 2021 in een debat tijdens een conferentie over de toekomst van Europa opgeroepen de Europese verdragen te wijzigen en af te stappen van “de verlamming van unanimité en de obsessie met subsidiariteit”, <https://www.etuc.org/en/pressrelease/treaty-change-needed-protect-social-rights>.

om de “Europese kindergarantie” in te voeren en maakte de Europese Commissie een effectbeoordeling bekend van een toekomstig wetgevingsinitiatief inzake de erkenning van ouderschap in de EU-27.

De Europese instellingen slaagden er opnieuw niet in om een akkoord te bereiken over de herziening van de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels in Europa.

2.1. TOEREIKENDE MINIMUMLONEN IN EUROPA

Op 22 april 2021 werd het verslag van Dennis Radtke²³ en Agnes Jongerius²⁴ over het voorstel voor een richtlijn betreffende toereikende minimumlonen in de EU gunstig onthaald in de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken (EMPL) van het Europees Parlement. Op 18 mei 2021 maakten de rapporteurs melding van in totaal 918 wijzigingsvoorstellen²⁵, wat vrij intensieve onderhandelingen in het vooruitzicht stelde vóór de plenaire stemming. Ook het Europees Verbond van Vakverenigingen (EVV) was bijzonder ingenomen met een aantal punten in het verslag²⁶, zoals het feit dat vakbonden en niet alleen “werknemersorganisaties” moeten worden betrokken bij collectieve onderhandelingen over minimumlonen. Het EVV steunde ook het idee om ondernemingen die de rechten van werknemers om zich te organiseren in vakbonden en collectief te onderhandelen niet eerbiedigen, de toegang tot overheidsopdrachten te ontzeggen. Het Verbond bracht in herinnering dat twee op vijf werknemers in de EU geen beroep kunnen doen op collectief onderhandelde lonen en dat 24 miljoen werknemers een minimumloon ontvangen dat onder de armoedegrens ligt.

Tijdens de zitting van de Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken (EPSCO)²⁷ van 14 juni 2021 hebben de meeste EU-ministers hun steun betuigd aan de voorstellen van het Portugese voorzitterschap voor flexibiliteit met betrekking tot de richtlijn betreffende toereikende minimumlonen, d.w.z. een minder bindend EU-kader en eerbiediging van de subsidiariteit en de specifieke nationale kenmerken²⁸. De meest weigerachtige lidstaten, namelijk Denemarken, Finland, Hongarije, Nederland, Oostenrijk en Zweden bevestigden opnieuw hun voorkeur voor een aanbeveling in plaats van een richtlijn. Verschillende lidstaten, zoals Oostenrijk, achtten het van belang dat de richtlijn de vorm aanneemt van een Europees kader en in geen geval individuele rechten schept.²⁹ Sommige ministers benadrukten dat de bepalingen van de richtlijn moeten worden versoepeld, zoals de dekkinggraad van collectieve overeenkomsten of de criteria voor het vaststellen van wettelijke minimumlonen.

(23) Europese Volkspartij, EVP, Duitsland.

(24) Fractie van Socialisten en Democraten, S&D, Nederland.

(25) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/EMPL-AM-692765_NL.pdf.

(26) 22 april 2021, <https://www.etuc.org/en/pressrelease/minimum-wage-directive-improvements-least-working-people-deserve>.

(27) <https://www.consilium.europa.eu/nl/meetings/epsco/2021/06/14-15/>.

(28) Voortgangsverslag over het voorstel voor een richtlijn betreffende toereikende minimumlonen in de EU, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9142-2021-INIT/nl/pdf>.

(29) Europe Daily Bulletin, nr. 12740, 15 juni 2021.

2.2. DIGITALISERING: SOCIALE EN ARBEIDSBESCHERMING

Sinds de COVID-19-pandemie heeft de versnelde toename van telewerk en digitale platforms geleid tot nieuwe bezorgdheid over de arbeids- en sociale rechten van werknemers. Op 14 juni heeft de EPSCO-raad³⁰ conclusies over telewerken aangenomen³¹, waarin wordt herinnerd aan de zeer beperkte bevoegdheden van de EU. In de conclusies wordt gewezen op het recente kader waarover de sociale partners het eens zijn geworden met betrekking tot de digitalisering van werk en wordt de Europese Commissie verzocht te analyseren in hoeverre de huidige sociale en arbeidswetgeving in de EU “fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden” voor telewerkers waarborgt, met inbegrip van het recht om offline te zijn.

Tijdens dezelfde bijeenkomst, op 14 juni 2021³², hebben de ministers zich gebogen over het vraagstuk van de dekking van collectieve onderhandelingen in een context waarin atypische overeenkomsten en digitale platformen toenemen³³. Verschillende lidstaten, zoals Griekenland, hebben gewezen op de bijkomende werklast die telewerken met zich meebrengt en op het belang van de invoering van een recht om offline te zijn. De kwestie van de ondoorzichtigheid van de door digitale platforms gebruikte algoritmen werd door Italië aan de orde gesteld. Verschillende lidstaten, zoals Denemarken, hebben de invoering van een nieuwe categorie van werknemers naast die van werknemer en zelfstandige afgewezen. Voor hen moet de aandacht in de eerste plaats uitgaan naar de contractuele relatie. Verschillende lidstaten benadrukten dat het verschijnsel van schijnzelfstandigheid moet worden bestreden.

Op 15 juni 2021³⁴ is de Europese Commissie gestart met de tweede raadpleging van de sociale partners over een betere bescherming van platformwerkers³⁵. Aan het einde van de eerste fase heeft de Europese Commissie vastgesteld dat de vakbonden en werkgeversorganisaties het in het algemeen eens zijn met de naar voren gebrachte kwesties. Er bestaan echter een aantal significante verschillen en tegenstellingen over de manier waarop moet worden gereageerd op de uitdagingen die door de platformen worden teweeggebracht. De vakbonden zijn voorstander van een bindend initiatief, terwijl de werkgevers aan een niet-bindend de voorkeur geven. Sommige sociale partners³⁶ zouden graag zien dat het initiatief wordt uitgebreid tot alle atypische vormen van werk; andere zouden graag hebben dat het ook werknemers en zelfstandigen omvat. Werkgeversorganisaties staan over het algemeen sceptisch tegenover een Europees initiatief inzake platformwerk (uniforme regels) en geven de voorkeur aan meer passende nationale maatregelen. Tot slot heeft de Europese Commissie verschillende opties gepresenteerd, zoals het toepassen van maatregelen die zouden

(30) Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken (Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs Council, EPSCO).

(31) <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9747-2021-INIT/nl/pdf>.

(32) <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9141-2021-INIT/nl/pdf>.

(33) <https://www.consilium.europa.eu/nl/meetings/epsco/2021/06/14-15/>.

(34) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_21_2944.

(35) Deze tweede fase liep af op 15 september 2021.

(36) Het *Europees Verbond van Vakverenigingen* (EVV) en *Eurocadres*.

gelden voor alle mensen die via een platform werken, of alleen voor werknemers met een arbeidsovereenkomst.³⁷

2.3. HET EUROPEES FONDS VOOR AANPASSING AAN DE GLOBALISERING

Op 27 april 2021 heeft het Europees Parlement zich onverdeeld achter de interinstitutionele overeenkomst geschaard die werd bereikt over het Europees fonds voor aanpassing aan de globalisering voor ontslagen werknemers (EFG) 2021-2027.³⁸ In het algemeen kan een beroep op het EFG worden gedaan wanneer één enkele onderneming (met inbegrip van haar leveranciers en downstreamproducenten) meer dan 200 werknemers ontslaat.³⁹ Andere positieve ontwikkelingen zijn de steun voor kinderopvang, zelfstandigen en startende ondernemers, alsook de steun tot een bedrag van 22.000 EUR voor een voormalige werknemer om een bedrijf over te nemen. De meerderheid van de EP-leden was ingenomen met de vereenvoudiging van het fonds en met het feit dat niet alleen rekening wordt gehouden met de gevolgen van de globalisering, maar ook met de digitale en ecologische transities.

2.4. VEILIGHEID EN GEZONDHEID OP HET WERK

Op 28 juni 2021 heeft de Europese Commissie haar strategisch EU-kader voor gezondheid en veiligheid op het werk 2021-2027 gepresenteerd.⁴⁰ Het is opgebouwd rond de opkomende uitdagingen van de groene en digitale transities, maar ook rond demografische veranderingen en de lessen die uit de pandemie kunnen worden getrokken. “Hoewel deze [ecologische en digitale veranderingen] ontwikkeling kansen biedt, brengt ze ook uitdagingen en risico’s met zich mee (op gezondheids-, psychologisch en sociaal gebied)”, aldus uitvoerend vicevoorzitter Valdis Dombrovskis. De Eurocommissaris voor Werkgelegenheid en Sociale Rechten, Nicolas Schmit, herinnerde eraan dat er in 2018 in de EU nog sprake was van 3.300 dodelijke arbeidsongevallen, 3,1 miljoen niet-dodelijke ongevallen en 200.000 sterfgevallen door werkgerelateerde ziekten (zoals kanker). Het strategisch kader bestaat uit een geheel van bindende en niet-bindende wettelijke acties, gebaseerd op drie pijlers: anticiperen op en omgaan met veranderingen in de nieuwe wereld (met name digitale); verbetering van preventie van werkgerelateerde ziekten en ongevallen; en een grotere paraatheid voor eventuele toekomstige gezondheidsbedreigingen. *BusinessEurope* benadrukte de rol van de sociale partners, terwijl het EVV opheldering vroeg over de vraag of zelfstandigen onder de OSH vallen.⁴¹

(37) Europese Commissie, Raadplegingsdocument, Tweede fase van de raadpleging van de sociale partners overeenkomstig artikel 154 VWEU over de verbetering van de arbeidsomstandigheden van platformwerkers, Brussel, EG, 15 juni 2021 C(2021) 4230 final.

(38) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0136_NL.html. Verordening (EU) van het Europees Parlement en de Raad van 28 april 2021 betreffende het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering voor ontslagen werknemers (EFG) en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 1309/2013, Publicatieblad van de Europese Unie, 3 mei 2021, L 153/48-70.

(39) <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=326&langId=nl>.

(40) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_21_3170.

(41) OSH: Occupational safety and health (Gezondheid en veiligheid op het werk). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0323&from=EN>.

2.5. GENDERGELIJKHEID

Wetgevende maatregelen en politieke debatten over verschillende aspecten van het EU-gendergelijkheidsbeleid werden voortgezet: op economisch gebied, inzake loontransparantie en gelijke beloning van mannen en vrouwen; de bestrijding van gendergerelateerd geweld; de bescherming van de gezondheid van vrouwen, evenals de vrijheid van meningsuiting over iemands seksuele geaardheid en bescherming tegen discriminatie op dergelijke gronden.

Op 3 en 4 mei 2021 bestreden Polen en Hongarije het gebruik van het begrip “gender” in teksten waarover op Europees niveau wordt onderhandeld. Zij betreurden het gebruik van deze term in een besluit betreffende een Uniemechanisme voor civiele bescherming.⁴² Polen verzette zich bovendien tegen de opname van het woord “gender” in de nieuwe verordening betreffende het Europees Instituut voor innovatie en technologie⁴³ en in het besluit tot vaststelling van het strategisch programma ervan. Beide landen zijn van oordeel dat de term “gender” verwijst naar “geslacht” en zullen elke bepaling inzake gendergelijkheid interpreteren “in de zin van gelijkheid tussen vrouwen en mannen”. Beide landen hebben de aanneming van conclusies van de Raad van de EU op deze gronden reeds verhinderd en hebben hun zaak tijdens onderhandelingen bepleit.⁴⁴

In deze conflictueuze sfeer heeft de EPSCO-raad op 14 juni 2021 conclusies aangenomen over de gevolgen van de COVID-19-pandemie voor gendergelijkheid.⁴⁵ Vrouwen zijn immers zwaarder getroffen door het verlies van banen en de dalende lonen. Zij werden ook geconfronteerd met een onevenredig en buitensporig deel van het onbetaalde werk tijdens de crisis door het sluiten van scholen, toegenomen huishoudelijke taken en het niet beschikbaar zijn van thuiszorgdiensten. In de conclusies, die gebaseerd zijn op een verslag van het Europees Instituut voor gendergelijkheid⁴⁶ (EIGE), wordt bijvoorbeeld gewezen op het feit dat 76% tot 95% van de gezondheidswerkers, thuis- en institutionele zorgverleners, opvoeders en huishoudelijk personeel vrouw zijn. Dit zijn allemaal beroepen waar men een groter risico loopt om met het virus besmet te raken, die moeilijk te combineren zijn met een gezin en die tijdrovend en in het algemeen onzeker en onderbetaald zijn.

De EPSCO-raad besprak ook het voorstel van de Europese Commissie⁴⁷ voor een richtlijn tot vaststelling van Europese normen inzake beloningstransparantie. Hoewel de meeste lidstaten het voorstel in beginsel toejuichten, waren verschillende landen van mening dat het voorstel onverenigbaar is met nationale bevoegdheden en het subsidiariteitsbeginsel. Het voorzitterschap herinnerde er ook aan dat “de rol van de

(42) Uniemechanisme voor civiele bescherming: Besluit nr. 1313/13/EU, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8237-2021-ADD-1/nl/pdf>.

(43) <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8241-2021-ADD-1/nl/pdf>.

(44) <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8240-2021-ADD-1/nl/pdf>.

(45) <https://www.consilium.europa.eu/nl/meetings/epsco/2021/06/14-15/>.

(46) European Institute for Gender equality, 26 mei 2021, *Gender equality and the socio-economic impact of the COVID-19 pandemic*.

(47) Voorstel van de EC voor een richtlijn, 3 maart 2021, https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/equal-pay/eu-action-equal-pay_en.

sociale partners en de sociale dialoog bij de vaststelling en de handhaving van lonen” moet worden geëerbiedigd. Daarnaast waren de besprekingen vooral toegespitst op de drempel van 250 werknemers, waarbij werkgevers jaarlijks informatie over de loonkloof moeten publiceren.⁴⁸

Op 3 juni 2021 heeft het HvJ-EU in een arrest (zaak C-624/19)⁴⁹ geoordeeld dat artikel 157 van het Verdrag betreffende de werking van de EU (VWEU) (d.w.z. gelijke beloning voor gelijke arbeid) aldus moet worden uitgelegd dat het rechtstreekse werkende heeft in gedingen tussen particulieren waarin wordt aangevoerd dat er sprake is van schending van het beginsel van gelijke beloning van mannelijke en vrouwelijke werknemers voor “gelijkwaardige arbeid”.

Op 11 mei 2021 was het tien jaar geleden dat de Istanbul-Convention, d.w.z. het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen, werd ondertekend. Verschillende landen hebben meer financiële middelen uitgetrokken voor de preventie en bestrijding van geweld tegen vrouwen.⁵⁰ Dit geweld vormt een “enorme financiële last”, aldus EIGE-directeur Carlien Scheele: “in 2014 schatten we in dat geweld tegen vrouwen de EU jaarlijks 226 miljard EUR kost”. Dit cijfer omvat de kosten van het verlies aan economische productie als gevolg van dit geweld en de kosten voor het verstrekken van diensten (op sociaal, gezondheids-, juridisch, enz. gebied). Van cruciaal belang is dat in het verslag ook wordt gewezen op aanvallen van antigenderbewegingen (Polen), en tegen wie de zogenaamde “genderideologie” pageert.

Op 24 juni 2021 heeft het Europees Parlement het verslag van Predrag Fred Matić (S&D, Kroatië)⁵¹ aangenomen met 378 stemmen voor en 255 stemmen tegen, en 42 onthoudingen. In de aangenomen tekst wordt er bij de lidstaten op aangedrongen abortus te decriminaliseren en de belemmeringen en moeilijkheden weg te nemen waarmee veel vrouwen in de EU nog steeds worden geconfronteerd bij de toegang tot abortus: veilige en legale abortushulpverlening als onderdeel van de gezondheid en rechten van vrouwen. Het verslag is echter het doelwit geweest van oppositiecampaagnes van antiabortusbewegingen in de EU.

2.6. GEZIN EN KINDEREN

Op 14 april 2021 heeft de Europese Commissie een effectbeoordeling bekendgemaakt over een toekomstig wetgevinginitiatief om de erkenning van ouderschap in de EU27 te waarborgen.⁵² Dit initiatief moet ervoor zorgen dat partners van hetzelfde

(48) https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/aid_development_cooperation_fundamental_rights/pay_transparency_factsheet_en.pdf.

(49) <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=3C8930B780B8A051B55628AB14206A42?text=&docid=242024&pageIndex=0&doclang=NL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1493670>.

(50) <https://rm.coe.int/final-prems-rapport-de-berlin-may-2021/1680a3d7fd>.

(51) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0314_NL.html.

(52) https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12878-Grens-overschrijdende-gezinssituaties-erkenning-van-ouderschap_nl.

geslacht en hun kinderen zich vrij kunnen bewegen in de EU. Velen kunnen in bepaalde lidstaten niet vrij reizen of zich vestigen omdat hun ouderlijke status niet wordt erkend. De Commissie is van mening dat “de Unie overeenkomstig artikel 81, lid 3, VWEU maatregelen betreffende het familierecht met grensoverschrijdende gevolgen kan vaststellen”. Het voorstel voorziet in gemeenschappelijke collisioneregels⁵³ inzake ouderschap en gemeenschappelijke regels inzake de erkenning van rechterlijke beslissingen over ouderschap, waardoor dit het eerste instrument van die aard wordt op internationaal niveau. Ook niet-bindende maatregelen moeten als optie worden besproken. Vervolgens zal zij de steun van alle lidstaten moeten zien te verkrijgen, wat een delicate zaak zal zijn, gezien het sterke verzet van sommige nationale regeringen.

Op 14 juni 2021 heeft de EPSCO-raad de aanbeveling tot instelling van een Europese kindergarantie⁵⁴ aangenomen als een van de resultaten van de Europese pijler van sociale rechten. Het doel van deze aanbeveling is sociale uitsluiting te voorkomen en te bestrijden door de toegang van kinderen in nood tot een reeks essentiële diensten te waarborgen en aldus mede bij te dragen aan het handhaven van de rechten van het kind bij de bestrijding van kinderarmoede en de bevordering van gelijke kansen. In de aanbeveling wordt de bescherming uitgebreid tot kinderen met geestelijke gezondheidsproblemen, kinderen die te maken kregen met geweld en kinderen die werden gediscrimineerd op grond van hun seksuele geaardheid of gender. Dit omvat ook beleidsmaatregelen inzake sociale huisvesting en huisvestingssteun voor gezinnen met alleenstaande vrouwen.⁵⁵

2.7. GELIJKE BEHANDELING EN SOCIALE BESCHERMING

Op 3 maart 2021 werd de strategie van de Commissie inzake de rechten van personen met een handicap 2021-2030 goedgekeurd. In juli juichte het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) de strategie toe, maar wees het op het ontbreken van bindende maatregelen en harde wetgeving om de strategie uit te voeren. Het comité wees erop dat de samenwerking en coördinatie tussen de lidstaten en de Commissie moeten worden versterkt en dat de verzameling van gegevens moet worden verbeterd. In het advies van het EESC werd ook gepleit voor een herziening van het sociale scorebord teneinde meer rekening te houden met de situatie van personen met een handicap.⁵⁶

Op 21 juni 2021 hebben de EU-instellingen, de betrokken ministers en het maatschappelijk middenveld de Verklaring van Lissabon ondertekend, waarmee het Europees platform voor de bestrijding van dakloosheid werd gelanceerd⁵⁷ in het kader van het actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten. Overeenkomstig de verklaring zal niemand op straat leven bij gebrek aan “toegankelijke, veilige en

(53) In het geval van botsing van wetten en regels die niet met elkaar verenigbaar zijn.

(54) Aanbeveling (EU) 2021/1004 van de Raad van 14 juni 2021 tot instelling van een Europese kindergarantie, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32021H1004>.

(55) <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=10024&furtherNews=yes>.

(56) <https://webapi2016.eesc.europa.eu/v1/documents/EESC-2021-01644-00-00-AC-TRA-NL.docx/content>.

(57) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_21_3044.

geschikte” noodwoningen, en zal niemand langer in noodhuisvesting wonen dan nodig is om toegang te kunnen krijgen tot een permanente woonoplossing. In de verklaring is bepaald dat niemand uit een instelling (bv. gevangenis, ziekenhuis, zorginstelling) wordt ontslagen zonder dat hij of zij “passende” huisvesting krijgt aangeboden. Het voorkomen van uitzettingen wordt ook als doelstelling vooropgesteld. Tot slot verbiedt de verklaring discriminatie op grond van dakloosheid.

2.8. INSTELLING EN FINANCIERING: COORDINATIE VAN DE SOCIALEZEKERHEIDSSYSTEMEN

In het tweede kwartaal van 2021 bleef de herziening van de verordening betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels geblokkeerd, ondanks de inspanningen van het Portugees voorzitterschap. Na trialogen met de parlementaire onderhandelaars heeft het voorzitterschap op 23 juni 2021 een nieuwe discussienota voorgesteld⁵⁸ in het Comité van permanente vertegenwoordigers (Coreper). Het belangrijkste obstakel bleef echter het beginsel van voorafgaande kennisgeving vooraleer een werknemer naar een andere lidstaat wordt uitgezonden. De parlementaire onderhandelaars pleitten voor een dwingend beginsel, terwijl de Raad een flexibel beginsel wenste. Uiteindelijk kon geen overeenstemming worden bereikt.

Op 24 juni 2021 heeft de advocaat-generaal van het HvJ-EU geconcludeerd⁵⁹ dat een EU-burger die een tijdelijk verblijfsrecht zonder inkomstenvoorwaarde geniet in een lidstaat, niet systematisch kan worden uitgesloten van de sociale bijstand die aan de onderdanen van die staat wordt gewaarborgd (zaak C-709/20). In juni 2020 kreeg een Nederlands-Kroatische onderdaan een tijdelijke verblijfsstatus in het VK op basis van de EU-verblijfsregeling, die in maart 2019 in werking is getreden. Zij vocht de weigering om haar sociale bijstand toe te kennen aan met het betoog dat zij werd gediscrimineerd op grond van haar nationaliteit. De advocaat-generaal was van mening dat een nationale regeling die geen beoordeling van alle individuele omstandigheden vereist⁶⁰, verder gaat dan noodzakelijk is om het evenwicht van het nationale socialezekerheidsstelsel van de gastlidstaat te handhaven.

2.9. INSTELLING EN FINANCIERING: HET EUROPEES SOCIAAL FONDS PLUS

Op 8 juni 2021 heeft het Europees Parlement de interinstitutionele overeenkomst over het Europees Sociaal Fonds plus (ESF+) zonder stemming goedgekeurd.⁶¹ “Het nu goedgekeurde ESF+ biedt een ambitieus antwoord op de economische en sociale uitdagingen waarvoor wij staan. Het zal ons helpen onze investeringen in menselijk kapitaal voort te zetten en werkgelegenheid, sociale inclusie en vaardigheden te ondersteunen”, verklaarde de EU-commissaris voor Werkgelegenheid en Sociale

(58) <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9969-2021-INIT/en/pdf>. De herziening ging van start in 2016, en tot nog toe werden in dat verband 16 trialogen gehouden.

(59) <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=244198&pageIndex=0&doclang=NL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=59395>.

(60) Situatie van behoeftigheid van de betrokkene, gevolgen van een afwijzing van het verzoek om sociale bijstand, recht op eerbiediging van het gezinsleven en het belang van het kind.

(61) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0272_NL.html.

Rechten, Nicolas Schmit⁶², tijdens de plenaire vergadering. De medewetgevers waren overeengekomen om 25% van de beschikbare middelen (88 miljard EUR volgens de prijzen van 2018) toe te wijzen voor sociale inclusie. Naast deze 25% zal 3% van de fondsen (met een Europees cofinancieringspercentage van 90%) worden gereserveerd voor voedsel en materiële basishulp. Onder impuls van het Europees Parlement zal 5% van de middelen gaan naar de strijd tegen kinderarmoede in de zwaarst getroffen lidstaten en 12,5% naar jongeren in landen met een hoge jeugdwerkloosheid.

3. MILIEUBELEIDSMATREGELEN

3.1. KLIMAATWETGEVING

Net als in de voorgaande maanden waren de EU-instellingen zeer actief op de brede terreinen van de Europese Green Deal (EGD), in het bijzonder wat de “Europese klimaatwet”⁶³ en de grenswaarden voor broeikasgasemissies betreft. In dit deel geven wij enkele voorbeelden. Een van de belangrijkste gebeurtenissen is de overeenkomst over de “Europese klimaatwet” die met de Raad van de Europese Unie en het Europees Parlement⁶⁴ werd bereikt. Op 21 april 2021 werd na langdurige onderhandelingen een voorlopige overeenkomst⁶⁵ afgesloten⁶⁶ over de “klimaatwet” die de klimaatdoelstellingen van de EU juridisch bindend moet maken. Het nieuwe EU-streefcijfer voor de vermindering van broeikasgasemissies voor 2030, een centraal element van de klimaatwet, bleef tijdens de onderhandelingen het voornaamste geschilpunt tussen de medewetgevers. Bij wijze van compromis heeft het Parlement zich uiteindelijk aangesloten bij het standpunt van de Raad, namelijk een netto-emissiereductie van ten minste 55% tegen 2030. Deze politieke overeenkomst werd op 24 juni 2021 formeel goedgekeurd door het Parlement.⁶⁷ De overeenkomst werd in haar huidige vorm echter niet gunstig onthaald door de Groenen/Vrije Europese Alliantie van de Linkse Fractie, die met name stelde dat het streefcijfer voor 2030 te laag is om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 2°C, en indien mogelijk tot 1,5°C (Overeenkomst van Parijs).

Op internationaal niveau hebben de G7-landen⁶⁸ zich er op 13 juni 2021 toe verbonden om uiterlijk eind 2021 een einde te maken aan nieuwe rechtstreekse overheidssteun voor internationale elektriciteitsproductie uit kietelkool zonder emissiereductie

(62) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/mex_21_2905.

(63) Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van het kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 401/2009 en Verordening (EU) nr. 2018/1999 (“Europese Klimaatwet”), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1119>.

(64) <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2021/06/28/council-adopts-european-climate-law/>.

(65) <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2021/05/05/european-climate-law-council-and-parliament-reach-provisional-agreement/>.

(66) https://ec.europa.eu/clima/eu-action/european-green-deal/european-climate-law_nl.

(67) [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2020%2F0036\(COD\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2020%2F0036(COD)).

(68) <https://www.consilium.europa.eu/media/50361/carbis-bay-g7-summit-communique.pdf>.

(*unabated coal*). De G7 herhaalde ook haar verbintenis om tegen 2025 een einde te maken aan “inefficiënte subsidies voor fossiele brandstoffen”.

Ook het maatschappelijk middenveld was zeer actief in dit verband. Op 17 juni 2021 heeft een groep maatschappelijke organisaties een manifest gepubliceerd⁶⁹ waarin de EU wordt opgeroepen het gebruik van fossiel gas geleidelijk uit te faseren met het oog op een volledige uitstap in 2035. In het manifest wordt opgeroepen tot een onmiddellijke stopzetting van de subsidies voor fossiel gas en tot het beschikbaar stellen van overheidsmiddelen om mensen en ondernemingen te helpen om er van af te stappen. Voorts moet waterstofsubstitutie 100% hernieuwbaar zijn en broeikasgasemissies verminderen.

Op 31 mei 2021 heeft het Europees Milieuagentschap (EMA) officiële gegevens uitgewisseld met het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (UNFCCC), waarbij de EU-lidstaten erin geslaagd zijn hun broeikasgasemissies in 2019 collectief met 3,8% te verminderen. Met deze daling lag het niveau van de broeikasgasemissies in 2019 24% lager dan in 1990, zonder rekening te houden met de CO₂-verwijderingen door landgebruik, wijzigingen in landgebruik en bosbouw. Als deze verwijderingen in aanmerking worden genomen, bedraagt de vermindering tussen 1990 en 2019 25,9%.

Op 29 juni 2021 heeft de voorzitter van de ECB, Christine Lagarde, er bij de EU op aangedrongen “een ‘groene’ kapitaalmarktenunie” op te zetten om de ecologische en digitale transitie te financieren.⁷⁰ We moeten, zo zei ze, het herstelplan na de pandemie Next Generation EU koppelen aan “een werkelijk groene Europese kapitaalmarkt die de nationale grenzen overstijgt”. Zij bracht in herinnering dat 60% van de “groene” obligaties, zowel bevoorrechte als ongedekte, waren uitgegeven in de EU in 2020.

3.2. HUISVESTING

Op 23 april 2021 riep het EESC op tot een coalitie van alle EU-instellingen en maatschappelijke organisaties om energiearmoede aan te pakken, een probleem dat nog werd verergerd door de COVID-19-pandemie. “Dit is een uniek moment om gecoördineerde actie te ondernemen op het gebied van klimaatneutraliteit, crisisherstel en sociale cohesie. De energiearmoede kan niet worden teruggedrongen zonder de actieve deelname van het maatschappelijk middenveld”, aldus EESC-voorzitter Christa Schweng. Eurocommissaris voor Energie, Kadri Simson, riep op om “het uitrolpotentieel van EU-financieringsprogramma’s volledig te benutten” en van Europa “een voorbeeld te maken van een geslaagde transitie die de aanvaarding van renovatieoplossingen door kwetsbare groepen bevordert”.⁷¹

Op 9 juni 2021 heeft uitvoerend vicevoorzitter van de Europese Commissie, Frans Timmermans, beloofd dat als huishoudens worden geconfronteerd met stijgende

(69) <https://caneurope.org/20-organisations-release-eu-fossil-gas-manifesto-2035-phase-out/>.

(70) <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2021/html/ecb.sp210629-e6458f8392.nl.html>.

(71) EESC calls on EU institutions and civil society to unite against energy poverty, 23 april 2021, Agence Europe.

kosten als gevolg van de mogelijke invoering van een emissiehandelssysteem (ETS) voor de wegvervoer- en bouwsector, de Europese Commissie ervoor zal zorgen dat er een “sociaal fonds voor klimaatactie” komt.⁷² Het fonds zou worden gefinancierd met een deel van de inkomsten uit het ETS voor wegvervoer en gebouwen, zodat de lidstaten eventuele negatieve sociale effecten kunnen compenseren, in het bijzonder voor de meest kwetsbare burgers.

3.3. ACTIES VOOR DE MENSELIJKE GEZONDHEID

Op 12 mei 2021 heeft de Europese Commissie het EU-actieplan “verontreiniging van lucht, water en bodem naar nul” aangenomen⁷³, met doelstellingen die tegen 2030 moeten worden gehaald om de ambitie van een gifvrije omgeving voor de menselijke gezondheid en natuurlijke ecosystemen op lange termijn te verwezenlijken. De ambitie is verontreiniging te voorkomen, tot een minimum te beperken en te verhelpen door alle bronnen aan te pakken (landbouw, huishoudens, industrie en vervoer), voornamelijk door lacunes in de uitvoering van bestaande wetgeving te dichteren en alle actoren te mobiliseren. Overeenkomstig het voorgestelde actieplan⁷⁴ moet de EU tegen 2030 de volgende reducties realiseren: een inperking met meer dan 55% van de gevolgen van luchtverontreiniging voor de gezondheid (vroegtijdige sterfgevallen); een reductie met 30% van het percentage mensen dat chronisch te lijden heeft onder verkeerslawaai; een reductie met 25% van het aantal ecosystemen in de EU waar luchtverontreiniging de biodiversiteit bedreigt; een reductie met 50% van de nutriëntenverliezen, van het gebruik en het gevaar van chemische pesticiden (met inbegrip van de meest gevaarlijke) en van de verkoop van antimicrobiële stoffen voor landbouwdieren en in de aquacultuur; een reductie met 50% van de het plastic zwerfafval op zee en met 30% van de hoeveelheid microplastics die in het milieu terecht komt; en een aanzienlijke reductie van de totale afvalproductie en een reductie met 50% van het stedelijk restafval. De EU-strategie voor duurzame chemische stoffen⁷⁵ en de “van boer tot bord”-strategie⁷⁶ spelen een centrale rol bij het vooropgestelde plan.

Op 9 juni 2021 heeft de Europese Commissie, overeenkomstig het actieplan inzake nulverontreiniging en in het kader van haar periodieke pakket inbreukbeslissingen⁷⁷, Italië naar het Hv-JEU verwezen wegens aanhoudend hoge arseen- en fluorideniveaus in drinkwater in sommige gebieden van de regio Lazio en de provincie Viterbo. Overeenkomstig de EU-drinkwaterrichtlijn (98/83)⁷⁸ zijn de lidstaten verplicht er voor te zorgen dat voor menselijke consumptie bestemd water vrij is van micro-organismen, parasieten en van stoffen die een potentieel gevaar voor de gezondheid van de mens vormen. De Commissie had de Italiaanse autoriteiten in januari 2019 een

(72) https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/timmermans/announcements/speech-european-economic-and-social-committee-plenary-social-issues-european-green-deal_en.

(73) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_21_2345.

(74) https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a1c34a56-b314-11eb-8aca-01aa75ed71a1.0010.02/DOC_1&format=PDF.

(75) https://ec.europa.eu/environment/strategy/chemicals-strategy_nl#documents.

(76) https://ec.europa.eu/food/system/files/2020-05/f2f_action-plan_2020_strategy-info_en.pdf.

(77) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/inf_21_2743.

(78) <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2020/2184/oj?locale=nl>.

met redenen omkleed advies toegezonden omdat zij tekortkomingen had vastgesteld in 16 watervoorzieningsgebieden in de regio Lazio en in de provincie Viterbo.

Op 3 juni 2021 heeft het HvJ-EU in een arrest (zaak C-635/18)⁷⁹ Duitsland veroordeeld wegens schending van Richtlijn 2008/50 betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa⁸⁰. Volgens het Hof heeft Duitsland sinds 2010 de wettelijke EU-grenswaarden voor stikstofdioxide (NO₂) in 26 zones van het land stelselmatig en aanhoudend overschreden. Het land heeft nagelaten om de nodige regelingen in te voeren om het probleem tijdig aan te pakken en heeft er niet voor gezorgd dat de luchtkwaliteitsregelingen in passende maatregelen voorzien.

Op 30 juni heeft de Europese Commissie haar⁸¹ voorstel tot herziening van de richtlijn inzake algemene productveiligheid (2001/95/EG, bekend als de RAPV)⁸² ingediend – een initiatief waarin is voorzien in de nieuwe consumentenagenda voor 2021-2025 – die tot doel heeft de consument weerbaarder te maken om een duurzaam herstel van de EU-economie mogelijk te maken. Deze richtlijn, die in januari 2004 in werking is getreden, verplicht bedrijven uitsluitend veilige producten op de markt te brengen en, indien dit niet het geval is, alle nodige corrigerende maatregelen te nemen. Het doel van de herziening, die door de Raad van de EU wordt gesteund, is de RAPV te actualiseren om een gelijk speelveld te scheppen voor de veiligheid van online- en offlineproducten.

(Vertaling)

(79) <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=244325&pageIndex=0&doclang=NL&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=61693>.

(80) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=CELEX%3A32008L0050>.

(81) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/ip_21_3242.

(82) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=CELEX%3A32001L0095>.

INHOUDSTAFEL

EUROPEES DIGEST – INTERNATIONAAL DIGEST APRIL-JUNI 2021

INLEIDING	579
1. ALGEMEEN BELEID VAN DE EUROPESE UNIE	581
1.1. MONETAIR EN FINANCIËEL BELEID	581
1.2. DE RECHTSSTAAT IN DE EUROPESE UNIE	581
2. SOCIAAL BELEID VAN DE EUROPESE UNIE	583
2.1. TOEREIKENDE MINIMUMLONEN IN EUROPA	584
2.2. DIGITALISERING: SOCIALE EN ARBEIDSBESCHERMING	585
2.3. HET EUROPEES FONDS VOOR AANPASSING AAN DE GLOBALISERING	586
2.4. VEILIGHEID EN GEZONDHEID OP HET WERK	586
2.5. GENDERGEELJKHEID	587
2.6. GEZIN EN KINDEREN	588
2.7. GEIJKE BEHANDELING EN SOCIALE BESCHERMING	589
2.8. INSTELLING EN FINANCIERING: COORDINATIE VAN DE SOCIALEZEKERHEIDSTELSELS	590
2.9. INSTELLING EN FINANCIERING: HET EUROPEES SOCIAAL FONDS PLUS	590
3. MILIEUBELEIDSMATREGELEN	591
3.1. KLIMAATWETGEVING	591
3.2. HUISVESTING	592
3.3. ACTIES VOOR DE MENSELIJKE GEZONDHEID	593